

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

28 квітня 2017 року

м. Тернопіль

№17-рк/к

Про вжиття заходів щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Тернопільського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання від 27.04.2017 № 31 «Про виявлені ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції» встановила наступне.

До територіального відділення надійшло звернення ТОВ «Тернопільмолоко» щодо правомірності дій комунального підприємства «Тернопільводоканал» (надалі - КП «Тернопільводоканал») при встановленні додаткових вимог у технічних умовах.

В ході розгляду заяви територіальним відділенням встановлено:

КП «Тернопільводоканал» діє відповідно до Статуту в новій редакції, затвердженого рішенням Тернопільської міської ради від 30.04.2009 №5/26/19, зареєстрованого державним реєстратором 18.08.2009 за № 16461050002003776 (зі змінами).

Власником та засновником КП «Тернопільводоканал» є Тернопільська міська рада, яка діє від імені територіальної громади м. Тернополя.

У відповідності до Статуту КП «Тернопільводоканал» створене з метою забезпечення фізичних та юридичних осіб, розташованих на території м. Тернополя та навколишніх сіл, послугами централізованого постачання холодної води та централізованого водовідведення, а також з метою забезпечення належного функціонування та технічного стану об'єктів водопроводу та каналізації, водопровідно-каналізаційних мереж, які перебувають на балансі підприємства.

Згідно із «Витягом АБ № 880169 з «Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» КП «Тернопільводоканал» є юридичною особою, комунальним підприємством та здійснює діяльність відповідно до КВЕД: 36.00 (забір очищення та постачання води), 37.00 (каналізація, відведення та очищення стічних вод), 43.22 (монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування).

КП «Тернопільводоканал», надаючи платні послуги, здійснює господарську діяльність та згідно статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

Відповідно до ліцензії серії АГ № 500075 на централізоване водопостачання та водовідведення, виданої Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, КП «Тернопільводоканал» добуває, подає спеціальними мережами та продає товар – питну воду, а також приймає стічні води до комунальної каналізації, здійснюючи таким чином діяльність на ринках централізованого водопостачання та водовідведення.

Предметом діяльності та основними напрямками роботи КП «Тернопільводоканал» є безперебійне забезпечення послугами централізованого постачання холодної води та централізованого водовідведення населення м. Тернополя та навколишніх сіл, а також інших споживачів.

Послуги централізованого водопостачання та водовідведення, згідно із статтею 5 Закону України «Про природні монополії», віднесені до сфери діяльності суб'єктів природної монополії.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», статей 7,17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» встановлено, що становище КП «Тернопільводоканал» протягом 2016 року та на даний час на ринку централізованого холодної водопостачання та водовідведення в територіальних межах м. Тернополя має ознаки монопольного.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» комунальні послуги – результат господарської діяльності, спрямований на задоволення потреби фізичної чи юридичної особи, зокрема у забезпеченні холодною водою.

Взаємовідносини між споживачами та підприємствами, які надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення регулюються Законами України «Про житлово - комунальні послуги», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про питну воду та питне водопостачання», Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630, зі змінами, Правилами користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190 (надалі - Правила користування системами) та іншими чинними нормативно – правовими документами.

Пунктом 3.8 Правил користування системами передбачено, що у разі запланованих змін у діяльності споживачів, якщо вони ведуть до зміни обсягів спожитої питної води та скиду стічних вод, споживачі в місячний строк до моменту виникнення змін надають виробнику заяву та відповідні документи для одержання додаткових технічних умов та внесення змін у договір.

Згідно статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» технічні умови (надалі ТУ) – це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які повинні відповідати його розрахунковим параметрам, зокрема щодо водопостачання, водовідведення.

ТУ встановлюють вимоги до продукції, призначеної до самостійного постачання (виконання, надавання) та регулюють відносини між виробником (постачальником) та споживачем (користувачем).

1. У відповідності до вимог Правил користування системами ТОВ «Тернопільмолоко» листом від 02.09.2016 № 28 звернулося до КП «Тернопільводоканал» виготовити ТУ на збільшення ліміту витрат води, а також направити проект договору на надання послуг водопостачання та водовідведення із врахуванням нових потреб використання води.

КП «Тернопільводоканал» виготовило ТУ № 198/16 від 13.09.2016 пунктом 5 яких зобов'язало ТОВ «Тернопільмолоко» в місці підключення встановити лічильник води, параметри якого повинні відповідати діючим стандартам та бути обладнаним пристроєм для знімання інформації і передачі даних на диспетчерський пункт КП «Тернопільводоканал».

На момент видачі технічних умов уже був встановлений вузол обліку споживання питної води в приміщенні адмінбудинку ТОВ «Тернопільмолоко», що розташований по вул. Танцорова, 14 у м. Тернополі. Письмових претензій щодо місця встановлення вузла

обліку чи типу лічильника ТОВ «Тернопільмолоко» від КП «Тернопільводоканал» не отримувало.

Згідно вимог Правил користування системами:

- облік відпущеної питної води та прийнятих стоків здійснюється виробником і споживачами засобами виміральної техніки, які знесені до Державного реєстру або пройшли державну метрологічну атестацію (п. 5.1.);

- вузли обліку повинні розташовуватися на мережі споживача, як правило, на межі балансової належності мереж виробника та споживача, або за згодою виробника в приміщеннях, розташованих безпосередньо за зовнішньою стіною будівлі в місці входу водопровідного вводу (п.5.2.);

- засоби обліку, які виключені з державного реєстру в період експлуатації засобів обліку, можуть використовуватися до закінчення встановленого граничного строку служби, після чого здійснюється їх заміна.

КП «Тернопільводоканал» у листі від 21.04.2017 № 804/17 надало пояснення щодо вищезазначеної вимоги ТУ, а саме: відповідно до п. 5.19. Правил користування системами у випадку, коли витрати води у споживача знизилися або збільшилися споживач відповідно до вимог виробника у зазначений ним термін здійснює переобладнання вузла обліку, а у відповідності до ДБН В.2.5-64:2012 «Внутрішній водопровід та каналізація» для будинків, будівель або споруд, які технічно переоснащуються з холодним водопроводом треба передбачити вузли обліку витрат води з витратомірами холодної води, параметри яких повинні відповідати діючим стандартам та бути обладнанні пристроями для знімання інформації, передачі її на диспетчерський пункт, диспетчеризації (п.13.1).

Однак, п. 5.19. Правил користування системами передбачено, що споживач відповідно до вимог виробника у зазначений ним термін здійснює переобладнання вузла обліку з встановленням засобу обліку необхідного діаметра у випадку, коли витрати води у споживача знизилися або збільшилися чи за розрахунками виробника не відповідають діаметру встановленого засобу обліку. А вимоги вищевказаного ДБНУ поширюються на будинки, будівлі або споруди, які будуються, реконструюються, реставруються, технічно переоснащуються та капітально ремонтуються.

КП «Тернопільводоканал» не надало обґрунтування, що збільшення ліміту використання води до 3,00 м³/добу призведе до необхідності технічного переоснащення або зміни діаметру встановленого засобу обліку.

Таким чином, КП «Тернопільводоканал» нав'язує споживачам додаткову вимогу у технічних умовах, яка не передбачена нормативно-правовими актами, що в свою чергу, може призвести до понесення споживачами додаткових не потрібних їм витрат та було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

Вищевказані дії КП «Тернопільводоканал» щодо нав'язування додаткової вимоги у технічних умовах на збільшення ліміту води про встановлення лічильника води, параметри якого повинні відповідати діючим стандартам та бути обладнаним пристроєм для знімання інформації і передачі даних на диспетчерський пункт КП «Тернопільводоканал», містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

2. Окрім цього, КП «Тернопільводоканал» у п. 6 ТУ зобов'язало ТОВ «Тернопільмолоко» забезпечити утеплення приміщень, в яких проходять внутрішньобудинкові мережі водопроводу.

Оскільки внутрішньобудинкові мережі водопроводу заявника знаходяться в межах адмінбудинку, тому на виконання зазначеного пункту ТУ, який не містить конкретизації вимог, ТОВ «Тернопільмолоко» необхідно утеплити все приміщення.

Пункт 14.3. Правил користування системами передбачає перелік визначених заходів, які необхідно здійснити споживачам для підготовки внутрішніх мереж, арматури, обладнання і вузлів обліку до роботи взимку, а саме:

- а) ліквідувати всі наявні та приховані витоки води;
- б) замінити або відремонтувати аварійні ділянки трубопроводів та обладнання;
- в) відключити всі тимчасові водопровідні лінії, обладнані на літній період;
- г) захистити вузол обліку та підведені до нього трубопроводи від замерзання, при цьому необхідно забезпечити безперешкодне зняття показів засобів обліку;
- г) у холодних приміщеннях, де прокладені водопровідні труби, здійснити їх теплову ізоляцію, вставити шибки, відремонтувати двері та забезпечити їх щільне зачинення;
- д) забезпечити ремонт дверей та справну роботу систем опалення на сходових майданчиках, де прокладені труби, а там, де немає опалення, - достатню теплову ізоляцію водопровідних труб;
- е) здійснити достатнє утеплення водонапірних баків та трубопроводів, прокладених на горищах;
- є) забезпечити влаштування подвійних люків або утеплення ляд у водомірних камерах;

Включення КП «Тернопільводоканал» у технічних умовах на збільшення ліміту води вимоги щодо забезпечення утеплення приміщень, в яких проходять внутрішньобудинкові мережі водопроводу, без переліку конкретних заходів, що передбачені нормативно-правовими актами, може призвести до ущемлення інтересів споживачів і понесення ними додаткових не потрібних їм витрат та було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

Вищевказані дії КП «Тернопільводоканал» щодо включення у технічних умовах на збільшення ліміту води вимоги про забезпечення утеплення приміщень, в яких проходять внутрішньобудинкові мережі водопроводу, без переліку конкретних заходів, що передбачені нормативно-правовими актами, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи вищевикладене, на підставі статей 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» (із змінами і доповненнями), статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія територіального відділення

РЕКОМЕНДУЄ:

Комунальному підприємству «Тернопільводоканал» (місцезнаходження: вул. Танцорова, 7, м. Тернопіль, ідентифікаційний код 03353845) вжити заходи щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які б були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, шляхом внесення змін в технічні умови на збільшення ліміту води та приведення їх у відповідність до діючих нормативно-правових актів.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду рекомендацій адміністративної колегії необхідно повідомити Тернопільське обласне територіальне відділення **в термін до 15 травня 2017 року**.

За умови виконання положень рекомендацій провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розпочато не буде.

Головуючий
адміністративної колегії

*Н.Є. Черномаз в.о. голови територіального
відділення*

Члени Колегії:

*А.Г. Левченко начальник першого відділу досліджень
та розслідувань*

*Н.С. Біловус начальник другого відділу досліджень
та розслідувань*